

Warszawa, 19 kwietnia 2022 r.

RAPORT: RYNEK PRACY I PRAWO PRACY

ZBIGNIEW W. ŻUREK

minister pracy Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Sekretarz Prezydium Rady Dialogu Społecznego, przewodniczący Zespołu ds. rozwoju dialogu społecznego, członek Zespołu prawa pracy; zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, przewodniczący Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych. Od 1990 r. zajmuje się działalnością ekspercką i konsultingową. Mediator, wpisany na listę mediatorów przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Wiceprezes, członek i założyciel BCC, sekretarz generalny Związku Pracodawców BCC. Ekspert BCC ds. prawa pracy.

☎ 690 485 442 ✉ zbigniew.zurek@bcc.org.pl

REKOMENDACJE DLA RZĄDU

1.

Należy zdecydowanie rozwijać monitoring rynku pracy: analizować przeszłość, prognozować przyszłość. Wiarygodne opinie i trafne prognozy mogą znacząco wspomóc wszystkich uczestników rynku pracy, nie tylko przedsiębiorców. Takie działania szczególnie ważne są teraz, gdy sytuacja na rynku pracy rozwija się bardzo dynamicznie. **Szerokie otwarcie rynku pracy dla obywateli Ukrainy, rozciągające się nie tylko na cudzoziemców przybywających w związku z wojną, ale na wszystkich, może być rozwiązaniem brzemennym w skutki na wiele lat.**

Warto stworzyć system, który z jednej strony pozwoli przybyszom znaleźć pracę adekwatną do ich wykształcenia i możliwości – z drugiej strony pozwoli pracodawcom pozyskać odpowiednich pracowników. **W szczególności efektywny monitoring rynku pracy pozwoli na docieranie do różnych grup pracowników, w tym także do tych o najwyższych kwalifikacjach, w tym naukowców, by pozostawali w Polsce a nie po krótkim pobycie w Polsce nie wyjeżdżali do krajów trzecich.** Chodzi tu zwłaszcza o osoby szczególnie cenne, które mogłyby zasilić polską naukę, biznes, kulturę i sztukę, inne dziedziny.

2.

Niezależnie od powyższego - należy zastanowić się nad pomocą dla polskich przedsiębiorców, w szczególności dla tych, którzy zatrudniali personel ukraiński w branżach zdominowanych przez mężczyzn a dziś notują duży odpływ tego personelu. Pomoc ta dotyczyłaby wielu aspektów. Mogłaby to być pomoc finansowa, analogiczna do „tarcz”, stosowanych w pandemii. Mogłaby to być także do możliwego minimum zniwelowana biurokracja, rozszerzenie stosowania jak najszerzej oświadczeń.

3.

Także efektywne i pożyteczne mogłyby być rozmowy z przedstawicielami innych krajów w zakresie otworzenia ich rynków pracy na delegowanie przez polskie firmy obywateli Ukrainy. Mogłaby to być efektywna współpraca, korzystna dla wszystkich i w szczególności wspomagająca obywateli Ukrainy.

W związku z obecną sytuacją geopolityczną warto rozważyć jak w dłuższej perspektywie czasu będzie wyglądała kwestia zatrudnienia obywateli Ukrainy. W jakich obszarach można dokonać ułatwień w zakresie umożliwienia im pracy w Polsce (np. uznawanie zagranicznych certyfikatów / dyplomów itd.), jakie zachęty stworzyć dla pracodawców zatrudniających obywateli Ukrainy oraz czy zwiększenie liczby pracowników z Ukrainy

jest w dłuższej perspektywie traktowane jako szansa czy zagrożenie dla pracowników i pracodawców w Polsce. Takiej analizy dotąd nie przeprowadzono.

PODSUMOWANIE DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ RZĄDU

POZYTYWY

Do pozytywów należy zaliczyć sprawne, szybkie stworzenie oraz uchwalenie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa zawiera szereg rozwiązań prawnych, regulujących pobyt Ukraińców, w tym między innymi:

- szczególne zasady powierzania im pracy,
- zasady pomocy, realizowanej przez struktury rządowe i samorządowe,
- objęcie uchodźców z Ukrainy opieką zdrowotną,
- utworzenie Funduszu Pomocy,
- zasady przedłużania legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- wydawanie dokumentów, dotyczących wjazdu, pobytu i wyjazdu,
- rozszerzenie na obywateli Ukrainy niektórych uprawnień obywateli polskich (studenci, nauczyciele akademicy...),
- kształcenie dzieci z Ukrainy w polskim systemie oświatowym,
- możliwość prowadzenia działalności gospodarczej

Dobrze, że omawiana ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy została uchwalona, choć sposób jej konsultacji oraz fakt, że sytuację na Ukrainie można było przewidzieć, więc można było odpowiednie przepisy przygotować wcześniej.

ZAGROŻENIA

1.

Wydaje się, że w ostatnim czasie działania Ministerstwa Rodziny koncentrują się na trzech obszarach: polityce emerytalnej, polityce rodzinnej oraz polityce migracyjnej. Nie można nie zauważyć, że inne tematy trochę zeszły na plan dalszy i to może być w nadchodzących miesiącach głównym zagrożeniem. Powinniśmy pamiętać, że nie do końca uporał się ze skutkami kryzysu pandemii COVID 19, że wiele sił i środków absorbuje pomoc Ukraińcom, którym oczywiście pomagać należy. Do tego wszystkiego trzeba funduszy. **Jeżeli w najbliższym czasie nie napłynie pomoc finansowa ze Unii Europejskiej to może się okazać, że niedługo stanimy przed koniecznością cięcia wydatków publicznych, co odbije się na skali finansowania programów społecznych oraz na kondycji rynku pracy.** Z pewnością wyzwaniem będzie postępująca inflacja oraz presja na podnoszenie wynagrodzeń i świadczeń społecznych.

2.

W grudniu ubiegłego roku minął termin implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa („sygnalistów”). Tymczasem do dziś właściwa ustawa znajduje się nadal na bardzo wczesnym etapie ścieżki legislacyjnej.

3.

Nadal brak jest postępów w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Pracodawcy od dawna postulują wprowadzenie regulacji

pozwalających na legalne badania pracowników na okoliczność spożycia alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychotropowych.

4.

Także brak postępów w zakresie uregulowania zasad pracy zdalnej. Projekt ustawy wprowadzającej pracę zdalną znajduje się na wczesnym etapie legislacyjnym. Pomimo coraz większej powszechności pracy zdalnej, nadal brakuje wyczerpujących przepisów regulujących tę materię, co utrudnia korzystanie z tej formy pracy oraz budzi szereg wątpliwości praktycznych.

5.

Powolne prace nad wdrożeniem dyrektywy „work-life balance”, dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Brak jest porozumienia pracodawców oraz związków zawodowych co grozi opóźnieniem przyjęcia kolejnej dyrektywy.

6.

Wciąż wiele firm z branży transportowej ma problemy związane z wejściem w życie tzw. „pakietu mobilności”. Od lutego 2022 r. kierowcy w transporcie międzynarodowym nie odbywają już podróży służbowych a więc nie otrzymują nieoskładkowanych diet. Brakuje ministerialnych wyjaśnień dotyczących skutków zmiany przepisów.

7.

Negatywnie należy ocenić powrót do rządowego pomysłu sprzed kilku lat, dotyczącego „ozusowania” wszystkich umów zleceń i wprowadzenia tzw. jednolitej umowy o pracę. W okresie kiedy przedsiębiorcy muszą mierzyć się z konsekwencjami kryzysu wywołanego pandemią wirusa SARS-CoV-2, rosnącą inflacją, skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę, wraca się do chybionego pomysłu, który spowoduje dalszy wzrost kosztów i pogorszy sytuację firm i przedsiębiorców.

Kontakt dla mediów:

Mirosław Kasprzak
Rzecznik BCC
 608 529 504
 miroslaw.kasprzak@bcc.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzi wybitni ekonomiści, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>